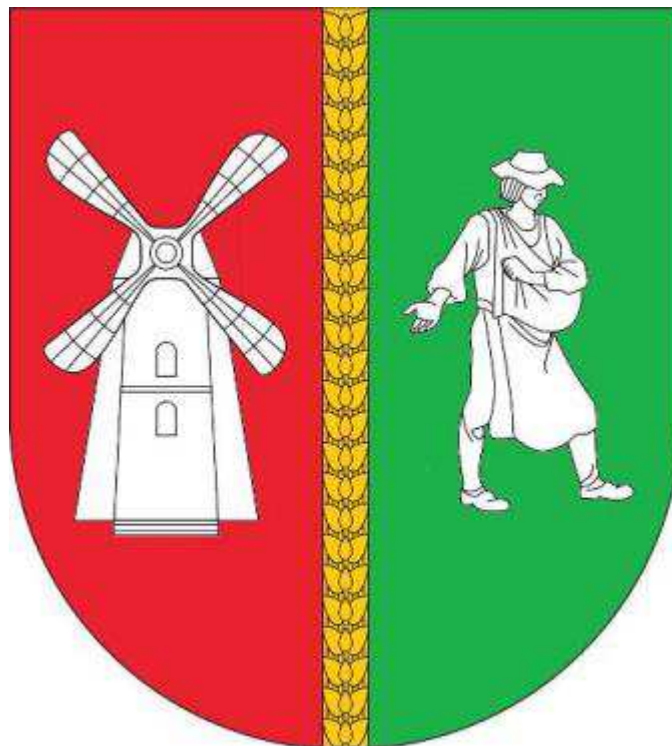

Załącznik
do Uchwały Nr III/.../14
Rady Gminy Sicienko
z dnia 30.12.2014 roku

GMINNYPROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY SICIENKO NA ROK 2015

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. Cele programu	6
2. Diagnoza stanu problemów alkoholowych	8
3. Zasoby służące prowadzeniu działalności profilaktycznej	31
3.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko	31
3.2. Zasoby kadrowe	31
4. Zadania i kierunki działań na 2015 rok	32
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku	37
6. Harmonogram realizacji i finansowanie Programu	37

WPROWADZENIE

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia porządku publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm. Z tego powodu działania w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i ich rozwiązywania powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony administracji rządowej jak i samorządowej.

Postępując się wskaźnikami europejskimi oraz wynikami polskich badań społecznych, liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 700 – 900 tys., zaś osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie na ok. 2,5 – 4 mln.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia grupowa i indywidualna. Zalecane jest, aby – poza uczestnictwem w profesjonalnej terapii uzależnienia – pacjenci uzależnieni uczestniczyli w ruchu samopomocowym, zwłaszcza w mitingach Anonimowych Alkoholików (AA) oraz zajęciach organizowanych przez ruchy abstynenckie. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń.

Problem uzależnienia od alkoholu – mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji jego nadużywania oraz dostępności do świadczeń terapeutycznych związanych z leczeniem uzależnień – stale utrzymuje tendencję wzrostową. Problem ten jest znaczący zarówno w skali lokalnej, regionalnej, jak również całego kraju. Uzależnienie od alkoholu jest postępującą i śmiertelną chorobą. Niezależnie od skali, a także jakości podejmowanych działań, problem alkoholowy był, jest i będzie przyczyną wielu negatywnych zjawisk zachodzących w różnych obszarach

życia społecznego, ekonomicznego, ale przede wszystkim będzie zawsze wielką tragedią zarówno każdej osoby uzależnionej, jak i jej współuzależnionej rodziny. Piętno, jakie problem ten wywiera na dzieciach i ich dalszym życiu, jest bardzo silne.

Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zadaniem gminy jest podejmowanie takich przedsięwzięć, które będą przestrzegać przed zgubnymi skutkami nadużywania alkoholu oraz przyczynią się do ich minimalizacji.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Sicienko. Celem programu jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu, zmniejszenie ich rozmiaru i bieżące rozwiązywanie problemów w szczególności poprzez ograniczenie szkód społecznych i ekonomicznych, związanych z nadużywaniem alkoholu, ochronę rodzin dotkniętych problemem alkoholowym przed marginalizacją, tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu oraz promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Program zapewnia ciągłość już podjętych działań i inicjatyw na rzecz profilaktyki, daje gwarancję spójnych i skoordynowanych działań na szczeblu gminy, które są elementem polityki realizowanej na poziomie ogólnokrajowym. Jest zbudowany w oparciu o zadania wynikające z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dotychczasowe doświadczenia w realizacji programów w latach poprzednich. Program skierowany jest do mieszkańców gminy Sicienko, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Program uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy. Źródłem finansowania programu są opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości musi być przeznaczony na realizację programu i nie może być przeznaczony na inne cele – gwarantuje to ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.).

Doświadczenia zdobywane podczas realizacji tych zadań pozwalają na coraz pełniejsze obejmowanie zasięgiem działań tych środowisk, które są najbardziej podatne na występowanie zagrożeń i problemów dotyczących patologii społecznych.

Realizatorem programu jest Urząd Gminy w Sicienku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015 (zwany dalej Programem) został opracowany w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz:

- ✓ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 - 2015,
- ✓ Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2015,
- ✓ sprawozdanie z przeprowadzonych warsztatów dla uczniów klas VI pt. **„Jestem cool - nie piję, nie palę, nie biorę”**,
- ✓ sprawozdanie z realizacji działań pod nazwą **„Szkoła Rodzica”** odbywających się w Zespole Szkół w Sicienku oraz w Szkole Podstawowej im. Ziemi Krajeńskiej w Samsiecznie,
- ✓ sprawozdanie z warsztatów profilaktycznych dot. zjawiska cyberprzemocy dla uczniów klas VI i ich rodziców,
- ✓ raport z realizacji programu profilaktycznego NOE II, który przeprowadzony był w roku 2012 wśród uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół w Sicienku i Wojnowie,
- ✓ diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych sporządzoną dla Gminy Sicienko w roku 2013,
- ✓ sprawozdanie z przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i rodziców klas 2, 3, 4, 5, 6 pt. **„Zapobieganie agresji i przemocy rówieśniczej”**,
- ✓ sprawozdanie z warsztatów zrealizowanych w roku 2012 w klasach gimnazjalnych Zespołu Szkół w Sicienku oraz Zespołu Szkół w Wojnowie w zakresie problematyki związanej ze spożywaniem napojów alkoholowych przez młodzież w wieku 14 - 16 lat,
- ✓ raport z badań ankietowych pod nazwą **„Narkotyki, dopalacze i przemoc”**, które przeprowadzone zostały w roku 2012 we wszystkich szkołach na terenie gminy wśród uczniów klas VI szkoły podstawowej oraz uczniów klas gimnazjalnych,
- ✓ raport z badań ankietowych pn. **„Młodzież gimnazjalna a używanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w Gminie Sicienko”** sporządzony przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii w Bydgoszczy w roku 2013,

- ✓ raport dla Gminy Sicienko pod nazwą „**Młodzi i substancje psychoaktywne**” przeprowadzony w II klasach gimnazjalnych oraz w V klasach szkół podstawowych,
- ✓ wnioski z realizacji programu profilaktycznego „**III Elementarz czyli program siedmiu kroków**” realizowany w pierwszych klasach gimnazjalnych Zespołu Szkół w Wojnowie,
- ✓ wnioski z przeprowadzonych warsztatów na temat szkód wynikających z picia alkoholu mających na celu zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży oraz uzyskania informacji o możliwościach pomocy,
- ✓ wnioski ze spotkań roboczych przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Kuratorskiej Służby ds. Dorosłych Sądu Rejonowego w Nakle, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego, terapeutów, socjoterapeutów, pracowników zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, pedagogów szkolnych,

Główne zadania i obszary działalności gmin, które wymienia ustawa o wychowaniu w trzeźwości... - to:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi,
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. CELE PROGRAMU

Nadrzędnym celem Programu jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do:

- a) zmniejszania rozmiarów problemów, które aktualnie występują na terenie gminy,
- b) zwiększenia zasobów instytucjonalnych, kadrowych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi już problemami,

- c) zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych poprzez realizację rekomendowanych programów profilaktyki wobec dzieci i młodzieży,
- d) podnoszenia świadomości w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji używania alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy Sicienko,
- e) opóźnienia wieku inicjacji alkoholowej wśród młodzieży,
- f) minimalizowania skutków zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu, tj. współzależnienia, przemocy domowej,
- g) systematycznej edukacji sprzedawców napojów alkoholowych,
- h) podejmowaniu wszechstronnych oddziaływań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Realizacja powyższych działań będzie odbywała się poprzez:

- udzielanie dalszej pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom,
- udzielenie pomocy prawnej,
- udzielanie pomocy psychologicznej osobom będącym w kryzysie poprzez zatrudnienie psychologa w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,
- udzielanie wsparcia psychologicznego uczniom poprzez zatrudnienie psychologa w szkołach na terenie Gminy Sicienko,
- objęcie jak największej grupy uczniów szkół podstawowych uczestnictwem w zajęciach socjoterapeutycznych w szkołach lub świetlicach wiejskich,
- objęcie pomocą profilaktyczną uczniów klas gimnazjalnych poprzez utworzenie młodzieżowych grup socjoterapeutycznych,
- realizację profesjonalnych programów profilaktycznych kierowanych do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu gminy Sicienko obejmujących kształtowanie kompetencji osobowościowych młodych ludzi, kształtujących ich poczucie własnej wartości, zdolności w obszarze zachowań asertywnych, co pozwoli uniknąć wpływu rówieśników w zakresie inicjacji alkoholowej (objęcie programami coraz młodszych grup wiekowych),
- finansowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz wybranych zajęć rozwijających zainteresowania i uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, które zapewnią będą profilaktyczne oddziaływanie na uczestników, stwarzać poczucie bezpieczeństwa i akceptacji oraz wykorzystywać indywidualne umiejętności i zdolności uczestników,

- podnoszenie wiedzy rodziców na temat zagrożeń zdrowotnych związanych ze spożywaniem przez dzieci i młodzież napojów alkoholowych,
- kontynuowanie pracy tzw. „Szkoły Rodzica”, której celem będzie rozwiązywanie trudności wynikających z wychowywania dzieci, obalanie mitów wychowawczych, poznawanie konkretnych sposobów radzenia sobie z dzieckiem/dziećmi,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla rodziców,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla uczniów,
- wprowadzanie rekomendowanych programów profilaktycznych,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania alkoholu,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat podejmowanych działań przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania uzależnieniom,
- podnoszenie wiedzy sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kontrolę placówek handlowych w zakresie przestrzegania ustawy,
- podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania w zakresie profilaktyki uzależnień m.in. poprzez organizowanie i udział w seminariach, warsztatach i innych formach szkoleń dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia,
- sporządzenie raportu ewaluacyjnego z realizacji działań profilaktycznych wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- inne działania wynikające z zapotrzebowania społecznego.

2. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Dzięki badaniom przeprowadzonym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie można oszacować skalę zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu dla wybranej populacji, np. gminy. Dane szacunkowe dla kraju i gminy Sicienko przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych¹:

		W Polsce 38,5mln osób	W gminie Sicienko 9537osób ²
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 770 tys.	191 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	381 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	381 osób
Osoby pijące szkodliwie	5 - 7% populacji	1,9 - 2,7 mln	477 - 668 os.
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	około 508 osób: dorosłych i dzieci

W naszej gminie żyje 191 osób uzależnionych od alkoholu i około 477 – 668 osób pijących szkodliwie i ryzykownie. Wokół nich żyją dorośli członkowie rodzin (małżonkowie, rodzeństwo, rodzice, dziadkowie), czyli dalsze 381 mieszkańców oraz dzieci – kolejne 381 osób. Toksyczne zachowania nadużywających alkoholu, wywołują u najbliższych zaburzenia występujące z różnym nasileniem, nazywane współuzależnieniem. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Zaleca się, aby poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia osoby uzależnione aktywnie korzystały z ruchów samopomocowych, aby systematycznie uczestniczyły w mityngach Anonimowych Alkoholików (AA) oraz w zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.

¹ Źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

² Stan na dzień 21.11.2014r., wg danych Referatu Spraw Administracyjnych i Obywatelskich Urzędu Gminy w Sicienku;

Rysunek 1. Szkody wynikające z nadużywania alkoholu

Fizyczne:

- ✓ nudności i wymioty po wypiciu,
- ✓ złe samopoczucie spowodowane piciem,
- ✓ złe odżywianie wynikające z picia,
- ✓ zaburzenia wagi ciała,
- ✓ wypadki i urazy w stanie

W relacjach z ludźmi:

- ✓ zmartwienia bliskich osób związane z piciem,
- ✓ obraźliwe stwierdzenia kierowane pod wpływem alkoholu,
- ✓ pogorszenie lub zerwanie więzi z partnerem,

**SZKODY WYNIKAJĄCE
Z NADUŻYWANIA ALKOHOLU**

Osobiste:

- ✓ kłopoty ze snem, koszmary nocne,
- ✓ poczucie winy,
- ✓ ujawnianie się złych cech osobowości po wypiciu,
- ✓ popadanie w kłopoty z powodu picia,
- ✓ kłopoty finansowe,

Spoleczne:

- ✓ opuszczanie dni w pracy,
- ✓ pogorszenie wyników efektywności pracy,
- ✓ zaniedbania związane z rolą rodzica wynikające z picia,
- ✓ prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości
- ✓ kłopoty z prawem,
- ✓ kłopoty w pracy (nagana lub jej utrata).

W 2013 roku, na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku przeprowadzono wykonanie diagnozy lokalnych zagrożeń Społecznych występujących na terenie Gminy Sicienka. Kolejna diagnoza zostanie wykonana po upływie 3 lat tj. w 2017 roku.

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W badaniu dorosłych osób uwzględnione zostały takie obszary, jak bezrobocie i wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu i zagrożenia z tym związane,

używanie narkotyków, przemoc domowa, hazard. W badaniu młodych mieszkańców uwzględnione zostały takie obszary, jak spożywanie alkoholu, palenie tytoniu, używanie narkotyków oraz dopalaczy, przemoc rówieśnicza oraz domowa, hazard oraz zachowania seksualne. Badaniem zostali objęci ponadto pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Badanie dorosłych mieszkańców oraz pracowników punktów sprzedaży zrealizowane zostało przy użyciu standaryzowanego kwestionariusza ankiety rozdawanego i odbieranego przez ankieterów w miejscach publicznych.

Dzieci objęte są ustawowym obowiązkiem nauki szkolnej, dlatego też badania zostały przeprowadzone w czasie zajęć. Wybór metody ilościowej sprawił, że najbardziej dogodną metodą była ankieta w formie aplikacji internetowej. Uczniowie wypełniali samodzielnie ankiety przed komputerami. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół na przeprowadzenie badań w ich placówkach. Próba z populacji uczniów szkół w gminie Sicienko obejmuje **113** uczniów klas szóstych szkół podstawowych oraz **210** uczniów szkół gimnazjalnych. W badaniu wzięli udział uczniowie Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół w Sicienku, Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół w Wojnowie, Szkoły Podstawowej w Trzęmiętowie, Szkoły Podstawowej w Samsiecznie, Szkoły Podstawowej w Strzelewie, Szkoły Podstawowej w Kruszynie, Gimnazjum w Zespole Szkół w Sicienku oraz Gimnazjum w Zespole Szkół w Wojnowie.

Tabela 2. Ocena ważności problemów społecznych w gminie Sicienko.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	35,4%	34,7%	27,8%	1,4%	0,7%
Zubożenie społeczeństwa	18,2%	40,2%	34,8%	3,8%	3%
Alkoholizm	15,1%	41,7%	37,4%	5%	0,7%
Problemy mieszkaniowe	11,3%	24,2%	41,9%	16,9%	5,6%
Zanieczyszczenie	9,9%	29%	35,1%	21,4%	4,6%
Kryzys norm moralnych	9,1%	19%	33,9%	30,6%	7,4%
Kryzys rodzinny	7,8%	24,2%	46,9%	19,5%	1,6%
Narkomania	3,2%	15,9%	29,4%	35,7%	15,9%
Wzrost przestępczości	3,1%	15%	45,7%	29,9%	6,3%
HIV/AIDS	-	2,9%	11,5%	38,5%	47,1%

Wśród najpoważniejszych problemów społecznych w gminie Sicienko, zdaniem respondentów, na pierwszym miejscu znajduje się bezrobocie - 35,4% badanych mieszkańców uważa, że brak pracy stanowi **bardzo poważny problem**, zaś 34,7% ankietowanych określa go jako poważny problem społeczny. Na kolejnym miejscu znajduje się zubożenie społeczne oraz alkoholizm. Mniej poważnymi problemami społecznymi są, w ocenie respondentów, problemy mieszkaniowe, zanieczyszczenie środowiska, kryzys norm moralnych i **kryzys rodziny**. Umiarkowany jest w ocenie badanych problem narkomanii, wzrost przestępczości oraz HIV/AIDS. Wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Bezrobocie często jest skutkiem problemów alkoholowych, ale niejednokrotnie również ich przyczyną. Warto więc przewidywać potencjalne problemy z alkoholem przez pryzmat skali bezrobocia w gminie. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w gminie jest 442 bezrobotnych, w tym 251 kobiet. Skalę zjawiska, m.in. wg wieku, wykształcenia przedstawia tabela 3 i 4.

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Bezrobocie przyczynia się do występowania wielu negatywnych zjawisk społecznych w życiu osób nieposiadających stałe pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej.

Tabela 3. Bezrobotni wg wieku stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy³

Bezrobotni wg wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy stan na 31 grudnia 2013r. SICIENKO

Opis	Liczba bezrobot. ogółem	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach							Liczba bezrobot. kobiet	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach					
		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24	do 1		1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24	
wiek	18 do 24	96	9	21	27	20	15	4	55	4	13	12	15	9	2
	25 do 34	127	10	24	23	34	13	23	73	5	10	12	19	8	19
	35 do 44	92	10	16	24	19	10	13	55	6	4	19	13	4	9
	45 do 54	79	12	12	13	15	12	15	42	7	3	8	6	9	9
	55 do 59	41	7	3	6	8	6	11	15	5	0	4	1	2	3
	60 i pow.	13	1	2	3	2	2	3	0	0	0	0	0	0	0
	448	49	78	96	98	58	69	240	27	30	55	54	32	42	
wykształ.	wyższe	38	1	14	9	8	2	4	32	1	10	8	8	2	3
	policealne i średnie zawoc	66	4	12	19	14	10	7	46	3	5	15	9	7	7
	średnie ogólnokształcące	30	0	5	10	10	2	3	16	0	1	6	7	2	0
	zasadnicze zawodowe	144	14	24	32	25	22	27	71	7	8	16	13	9	18
	gimnazjalne i poniżej	170	30	23	26	41	22	28	75	16	6	10	17	12	14
	448	49	78	96	98	58	69	240	27	30	55	54	32	42	
staż pracy	do 1 roku	69	9	16	12	16	10	6	37	4	9	5	9	6	4
	1 do 5	98	8	21	14	28	9	18	56	4	6	7	22	4	13
	5 do 10	59	11	9	12	10	6	11	35	8	2	8	5	3	9
	10 do 20	78	7	10	20	19	14	8	35	2	3	14	8	5	3
	20 do 30	46	5	7	11	4	6	13	22	2	1	7	2	4	6
	30 i pow.	27	2	3	6	9	3	4	7	1	0	3	1	0	2
	bez stażu	71	7	12	21	12	10	9	48	6	9	11	7	10	5
	448	49	78	96	98	58	69	240	27	30	55	54	32	42	

Liczba bezrobotnych:

ogółem 448

kobiety 240

Liczba osób uprawnionych do zasiłku:

ogółem 68

kobiety 32

³ Dane na dzień 31 grudnia 2013 roku; źródło Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy;

Tabela 4. Bezrobotni wg wieku stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy⁴

Bezrobotni wg wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy stan na 30 czerwca 2014r. SICIENKO

Opis	Liczba bezrobot. ogółem	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						Liczba bezrobot. kobiet	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						
		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24	
wiek	18 do 24	94	12	25	16	24	10	7	57	6	16	9	13	8	5
	25 do 34	150	18	27	37	21	24	23	90	10	12	25	10	15	18
	35 do 44	83	7	16	18	17	11	14	40	3	6	11	9	3	8
	45 do 54	70	8	11	10	13	14	14	40	5	6	5	6	8	10
	55 do 59	39	1	7	7	6	9	9	14	1	4	2	2	3	2
	60 i pow.	14	2	2	3	1	1	5	2	0	0	1	0	0	1
	450	48	88	91	82	69	72	243	25	44	53	40	37	44	
wykształ.	wyższe	42	7	12	12	5	3	3	30	5	7	9	3	3	3
	policealne i średnie zawodowe	79	12	19	19	15	7	7	53	6	13	13	9	5	7
	średnie ogólnokształcące	34	2	8	5	9	6	4	23	2	6	4	5	5	1
	zasadnicze zawodowe	137	14	18	25	22	24	34	66	5	5	12	12	11	21
	gimnazjalne i poniżej	158	13	31	30	31	29	24	71	7	13	15	11	13	12
		450	48	88	91	82	69	72	243	25	44	53	40	37	44
staż pracy	do 1 roku	70	9	15	16	13	11	6	42	4	8	12	6	8	4
	1 do 5	118	11	24	25	20	20	18	67	7	13	14	6	14	13
	5 do 10	62	7	11	14	10	8	12	35	4	3	10	7	3	8
	10 do 20	67	7	10	15	12	13	10	36	3	8	9	6	5	5
	20 do 30	44	3	7	8	11	3	12	16	1	3	2	3	1	6
	30 i pow.	28	4	9	6	1	4	4	8	2	3	1	1	0	1
	bez stażu	61	7	12	7	15	10	10	39	4	6	5	11	6	7
		450	48	88	91	82	69	72	243	25	44	53	40	37	44

Liczba bezrobotnych:

ogółem 450

kobiety 243

Liczba osób uprawnionych do zasiłku:

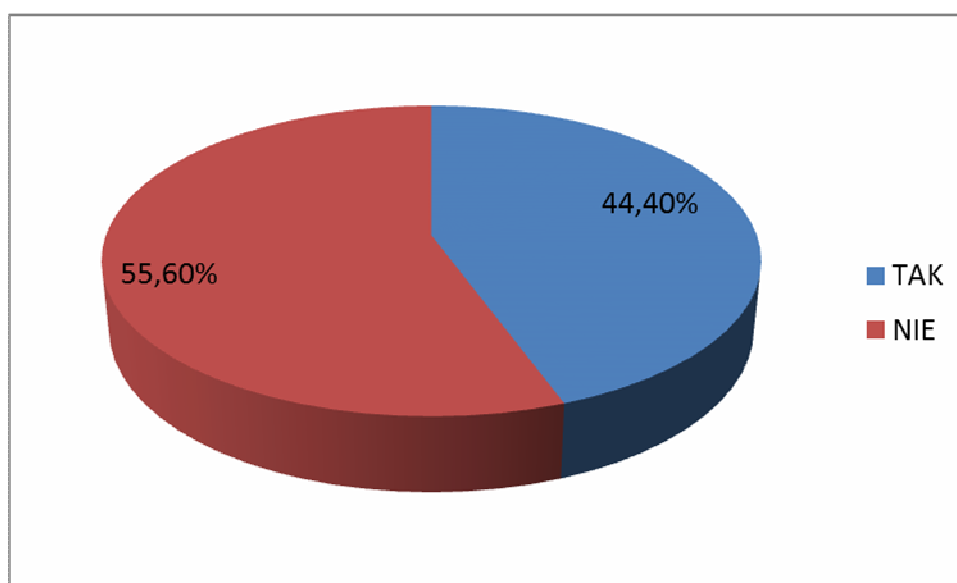
ogółem 69

kobiety 32

⁴ Dane na 30.06.2014r.; źródło Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy;

Dorostym mieszkańcom gminy Sicienko zadano pytanie, czy kiedykolwiek byli bezrobotni. Twierdząco odpowiedziało 44,4% badanych. Wystąpiły nieznaczne różnice w odpowiedziach badanych mieszkańców. Bezrobocia doświadczyło 41,3% respondentek oraz 47,9% respondentów. Odsetek badanych mieszkańców gminy Sicienko, którzy pozostawali w przeszłości bez pracy lub obecnie doświadczają bezrobocia, jest zbliżony do wyników badań ogólnopolskich. Badanie CBOS z 2011 roku na temat bezrobocia pokazało, że 41% respondentów doświadczyło w przeszłości lub obecnie doświadczają bezrobocia.

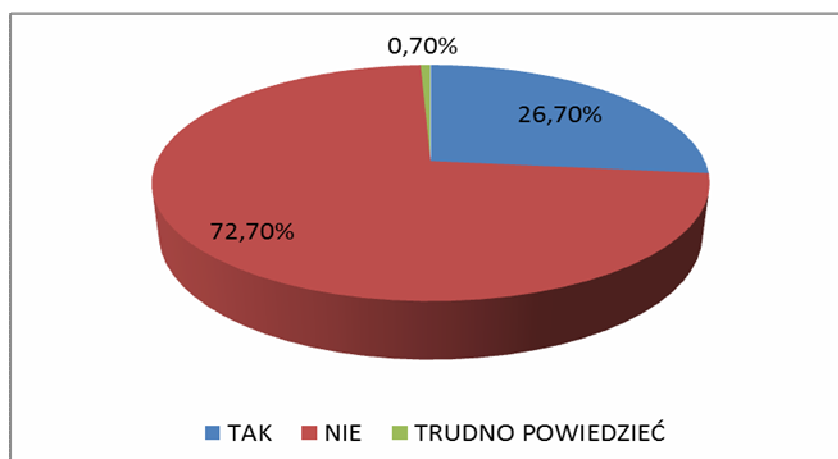
Wykres 1. Czy był/a Pan/Pani kiedykolwiek bezrobotny/a?

Powyższe pytanie dotyczyło subiektywnych odczuć respondentów i nie precyzowało ram czasowych, dlatego warto uzyskany wynik zestawzić z danymi dotyczącymi bezrobocia rejestrowanego. Według danych Statystycznego Vademecum Samorządowca GUS, w 2011 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Sicienko wyniósł 6,2% i był nieznacznie niższy od wyniku dla całego powiatu bydgoskiego (6,8%). W 2012 roku (stan na 30 września) zarejestrowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy 416 bezrobotnych, w tym 245 kobiet. W roku 2013 (stan na dzień 31 grudnia) zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy było 448 bezrobotnych, natomiast w roku 2014 (stan na dzień 30.06.2014 roku) zarejestrowanych było 450 osób.

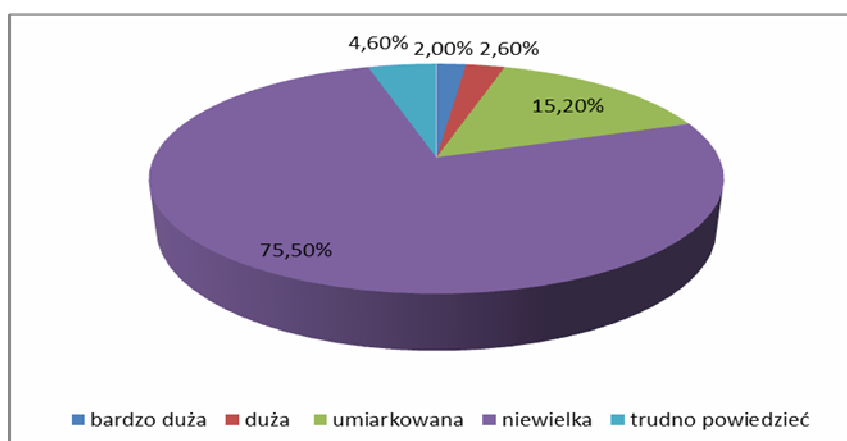
Niższy odsetek badanych (26,7%) deklarował, że w ich gospodarstwie domowym znajduje się osoba bezrobotna.

Wykres 2. Czy w Pana/Pani gospodarstwie domowym jest obecnie osoba bezrobotna?

Wysoki odsetek osób, które nie posiadały w przeszłości lub nie posiadają obecnie pracy oraz stosunkowo wysoki odsetek osób deklarujących, że w ich gospodarstwie domowym znajdują się osoby bezrobotne, znajduje potwierdzenie w odpowiedziach respondentów na pytanie o szansę znalezienia pracy w gminie Sicienko. Większość ankietowanych (75,5%) ocenia szansę znalezienia pracy jako niewielką, 15,2% ankietowanych ocenia szansę znalezienia pracy jako umiarkowaną, a 4,6% badanych sądzi, że jest ona bardzo duża lub duża. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 3. Szansa znalezienia pracy przez osobę bezrobotną w miejscowości

Nie wystąpiły znaczne różnice w odpowiedziach na to pytanie badanych kobiet i mężczyzn: 76,5% badanych kobiet oraz 74,3% badanych mężczyzn określa ją jako niewielką, 14,8% badanych kobiet oraz 15,7% badanych mężczyzn określa ją jako umiarkowaną, 6,2% badanych kobiet oraz 2,8% badanych mężczyzn jest przekonanych, że jest ona bardzo duża lub duża. Trudności na rynku pracy przekładają się na zamożność

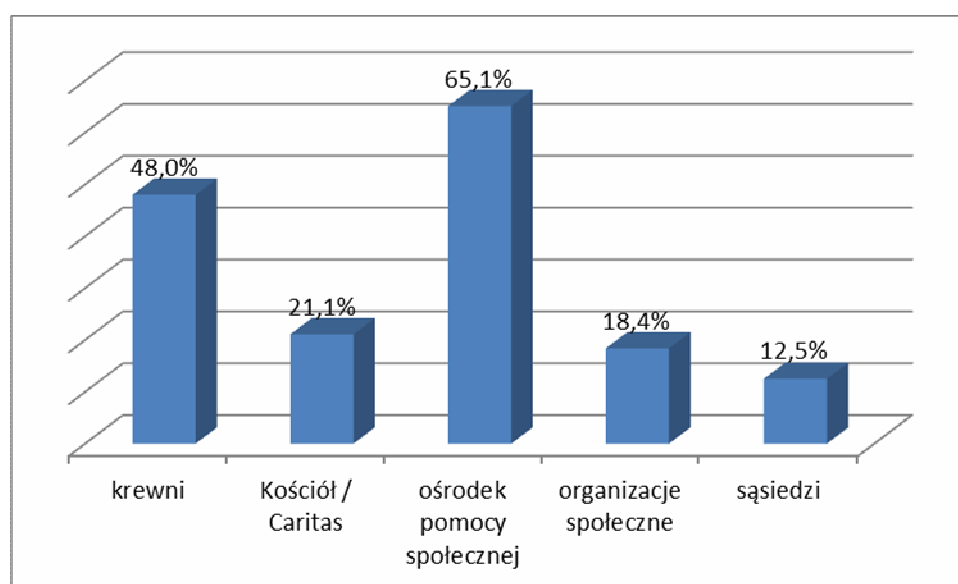
rodzin. W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wybranie określenia, które najlepiej charakteryzuje sposób zarządzania dochodem w ich gospodarstwach domowych. Ponad jedna trzecia badanych mieszkańców gminy Sicienka jest na tyle zamożna, by móc zaspokoić swoje potrzeby, natomiast zarobki nie pozwalają na oszczędzanie. Ponad jedna trzecia badanych żyje oszczędnie, kupując najtańsze produkty. Jedna piąta badanych może nadwyżki pieniędzy odkładać na przyszłość, zaś blisko co dziesiąty badany mieszkaniec gminy Sicienka nie jest w stanie zaspokoić swoich bieżących potrzeb.

Tabela 5. Proszę zaznaczyć określenie, które najlepiej charakteryzuje sposób zarządzania dochodem w Pana/Pani gospodarstwie domowym.

Starcza na wszystko i pozwala na oszczędzanie	20,7%
Starcza na wszystko, ale nie pozwala na oszczędzanie	35,3%
Żyjemy oszczędnie (kupując najtańsze produkty) i dzięki temu starcza na wszystko	34,7%
Pieniądzy nie starcza na zaspokajanie bieżących potrzeb	9,3%

Osoby, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, według badanych mieszkańców gminy Sicienka, najczęściej mogą liczyć na pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej oraz swoich krewnych. 21,1% respondentów jest przekonanych, że pomoc można uzyskać w Kościele/Caritasie. Nieco mniej niż jedna piąta badanych wskazuje na organizacje społeczne, a 12,5% badanych wskazuje na sąsiadów.

Wykres 4. Do kogo mogą zwrócić się o pomoc osoby w trudnej sytuacji życiowej?

Nieco mniej niż jedna czwarta badanych mieszkańców gminy Sicienko (21,7%) posiada wiedzę na temat działań prowadzonych przez władze lokalne, których celem jest wspieranie osób bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 21% respondentek oraz 22,6% respondentów. Wśród najczęściej wymienianych przez respondentów działań podejmowanych przez władze lokalne znalazła się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pomoc Kościoła, Punkt Konsultacyjny, szkolenia aktywizujące i kursy, paczki żywnościowe oraz roboty publiczne.

W gminie Sicienko problem alkoholizmu pojawia się na trzecim miejscu ważnych problemów społecznych. Zjawisko to jest jednak dość powszechne w całej Polsce.

Tabela 6. Rodzaje alkoholu spożywanego przez dorosłych mieszkańców gminy Sicienko w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania.

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
PIWO			
Nigdy	38,2%	39,5%	36,5%
1-2 razy	15,8%	18,5%	12,7%
3-5 razy	15,8%	17,3%	14,1%
6-9 razy	11,2%	9,9%	12,7%
10-19 razy	7,9%	6,2%	9,9%
20-39 razy	3,9%	3,7%	4,2%
40 i więcej razy	7,2%	4,9%	9,9%
WINO			
Nigdy	40%	35,9%	45%
1-2 razy	19,1%	25,9%	11,3%
3-5 razy	17,8%	17,3%	18,3%
6-9 razy	8,6%	4,9%	9,9%
10-19 razy	11,2%	12,3%	12,7%
20-39 razy	2%	1,2%	2,8%
40 i więcej razy	1,3%	2,5%	-
NAPOJE WYSOKOPROCENTOWE (DRINKI, WÓDKA, WHISKY)			
Nigdy	42,8%	46,9%	38%
1-2 razy	21,7%	21%	22,5%
3-5 razy	11,8%	7,4%	16,9%
6-9 razy	10,5%	12,3%	8,5%
10-19 razy	7,9%	6,2%	9,9%
20-39 razy	3,3%	3,7%	2,8%
40 i więcej razy	2%	2,5%	1,4%

Zjawisko nadmiernego spożywania alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem i pojawiać się w życiu publicznym w postaci bójek, awantur, pobic czy wulgaryzmów. Zapytaliśmy respondentów, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania doświadczyli lub byli świadkami któregoś z tych nieprzyjemnych przeżyć. Jedna trzecia

badanych nie była świadkami ani uczestnikami takich wydarzeń. Natomiast ponad jedna trzecia respondentów doświadczyła lub była świadkiem głośnego i nagannego zachowania młodzieży, kolejno 26,3% badanych - awantury, 24,3% badanych - wandalizmu, 15,1% badanych bójki, zaś 9,2% badanych - bezpośredniej krzywdy w postaci kradzieży, pobicia czy wulgaryzmów.

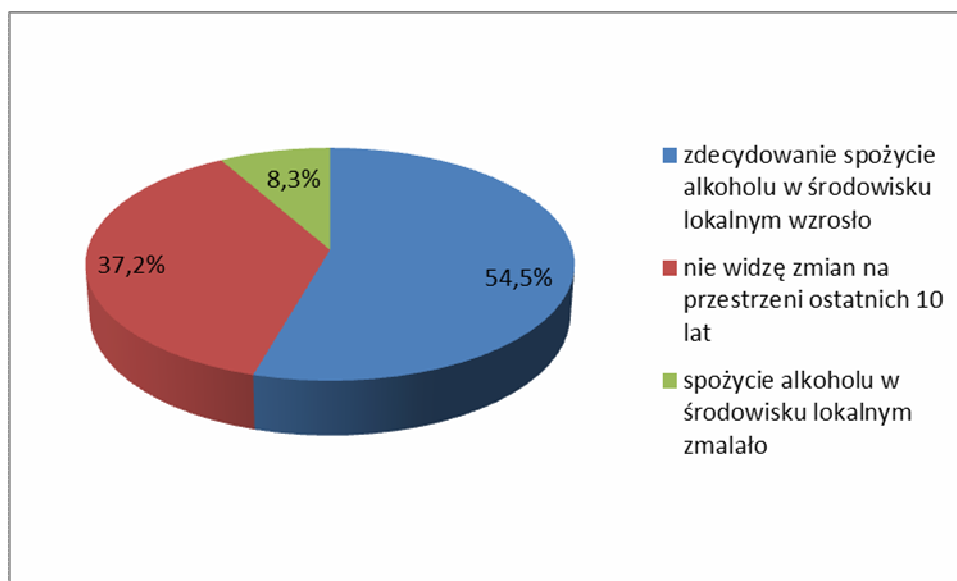
Respondenci wypowiedzieli się również na temat prowadzonych lokalnie działań, które mają na celu przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniu od alkoholu i narkotyków. Z raportu wynika, iż 30,1% badanych mieszkańców gminy Sicienko deklaruje, że posiada wiedzę na temat prowadzonych lokalnie działań, których celem jest przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniom od alkoholu oraz narkotyków. Taką wiedzę posiada 31,6% badanych kobiet oraz 28,1% badanych mężczyzn. Wśród działań prowadzonych w gminie, respondenci najczęściej wymieniają konsultacje dla osób uzależnionych od alkoholu, profilaktykę prowadzoną w szkołach, akcję „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, zajęcia pozwalające alternatywnie spędzić czas, obozy dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień oraz działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie oraz świetlic wiejskich.

Pytając o motywy sięgania po alkohol, ujawnił się przede wszystkim jego społeczny oraz psychologiczny wymiar. Badani mieszkańcy mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. W odpowiedziach respondentów dominowały dwa powody: chęć „zapicia” problemów i smutków (73% badanych) oraz chęć wyluzowania się (55,3% badanych). Kolejnym powodem była presja ze strony znajomych (40,8% badanych) oraz brak możliwości alternatywnego spędzania wolnego czasu (36,8% badanych), 9,2% badanych nie miało zdania.

Wykres 5. Przyczyny sięgania po alkohol

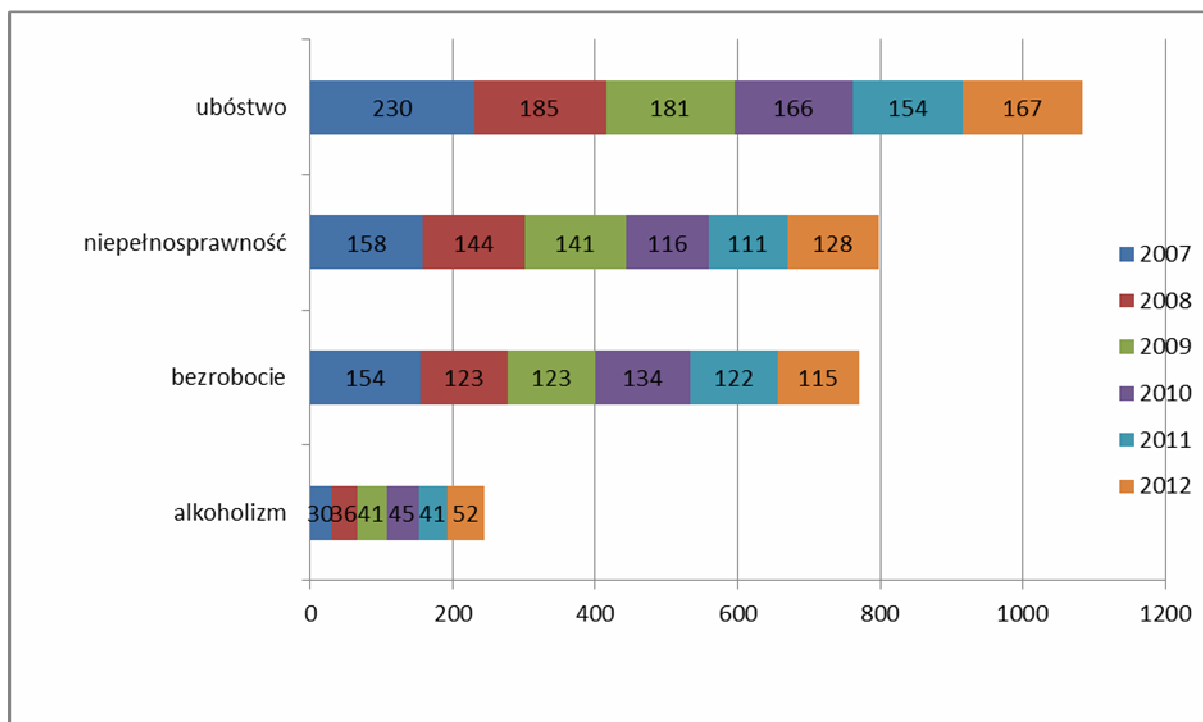

Wykres 6. Opinie na temat spożywania alkoholu przez osoby dorosłe i nieletnich w środowisku lokalnym w ciągu ostatnich 10 lat

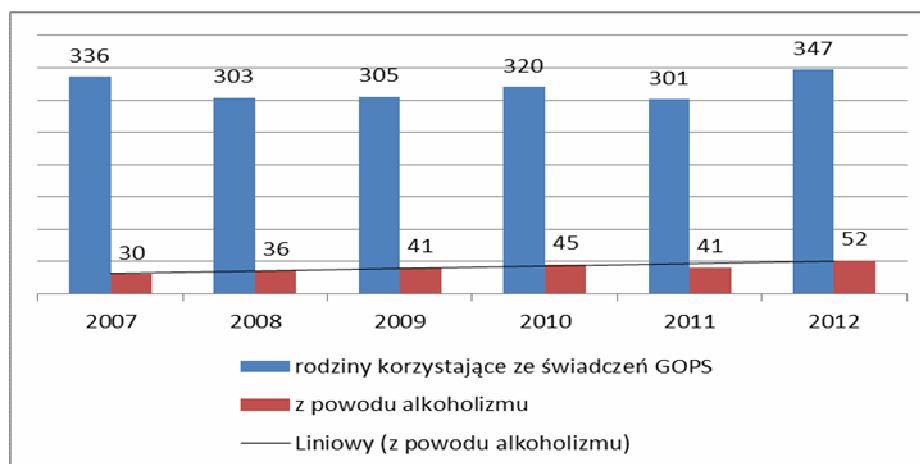
Jednym ze źródeł informacji o skali zjawiska jakim jest alkoholizm jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Poniżej zaprezentowano dane związane z działalnością GOPS, przez pryzmat problemu alkoholowego w rodzinach.

Wykres 7. Powody przyznania pomocy w latach 2007 - 2012

Jak prezentuje powyższy wykres najczęstszym powodem przyznania pomocy jest ubóstwo, następnie niepełnosprawność i bezrobocie. Alkoholizm, jako powód przyznania pomocy oscyluje od 2008 roku w granicach 50 przypadków rocznie.

Wykres 8. Ilość rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2007 - 2012

Jak wynika z powyższego wykresu pomocy przyznawanej przez GOPS ze względu na alkoholizm otrzymuje ok. 13 – 15% rodzin korzystających z pomocy społecznej. Stan ten utrzymuje się od 2008 roku.

PRZEMOC W RODZINIE Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM

Często przemoc w rodzinie rozumiana jest jako stosowanie fizycznej agresji. Inne przemocowe działania są widziane jako wewnętrzne sprawy rodziny. Tymczasem definicje przemocy mówią o spectrum działań, które mogą być uznane za przemoc.

Przemoc, wg Jerzego Meelibrudy ⁵, to działania lub rażące zaniedbania dokonywane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą przewagę sił lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienie godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne lub psychiczne.

Rodzaje przemocy:⁶

- 1) *fizyczna* – obrażenia poniesione w wyniku przemocy ze strony sprawcy;
- 2) *psychiczna* – przymus, groźby, upokarzanie, zastraszanie, poniżanie, szantaż emocjonalny, wyzywanie, obwinianie, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, manipulowanie poczuciem winy, wyśmiewanie, zawstydzanie, kontrolowanie lub uniemożliwianie

⁵ Jerzy Melliburda – profesor w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej, specjalizujący się w problematyce uzależnień; definicja zaczerpnięta z publikacji „Świat problemów Nr 2”, wydawnictwo Fundacja ETOH.

⁶ „Świat problemów Nr 2”, wydawnictwo Fundacja ETOH

kontaktów z innymi, wymaganie bezwzględnego posłuszeństwa, podsłuchiwanie rozmów telefonicznych, ograniczanie snu i pożywienia;

- 3) *seksualna* – nadużycie, wykorzystywanie seksualne, gwałt,
- 4) *ekonomiczna* – wydzielanie lub pozbawienie środków finansowych.

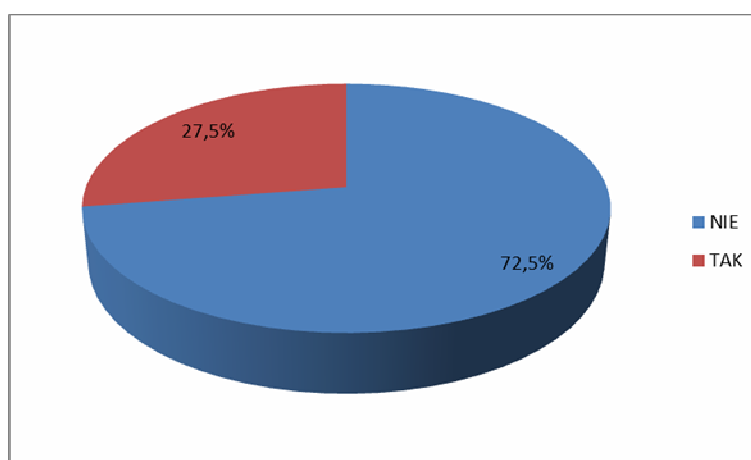
Przemoc w rodzinie ma swoje korzenie niejednokrotnie nawet kilka pokoleń wstecz. Sprawca przemocy, według przeprowadzonych badań to osoba, która będąc dzieckiem doświadczyła przemocy na sobie bądź była jej świadkiem i jednocześnie ofiarą, gdy widziała relacje rodziców oparte na przemocy.

„Nie każda ofiara staje się sprawcą, ale wydaje się, że każdy sprawca był kiedyś ofiarą”⁷

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. W naszym badaniu interesowało nas przede wszystkim zbadanie zjawiska przemocy w rodzinie i stosowanie jej w stosunku do dzieci, oraz skala zjawiska w gminie Sicienko.

Na początek zapytaliśmy respondentów, czy znają osoby, które doświadczają **przemocy fizycznej ze strony najbliższych**. Przeważają zdecydowanie osoby, które nie znają takich osób (72,5%) w porównaniu do osób, które znają osoby doświadczające przemocy (27,5%). Rodziny, w których występuje przemoc zna 22,5% badanych kobiet oraz 33,3% badanych mężczyzn.

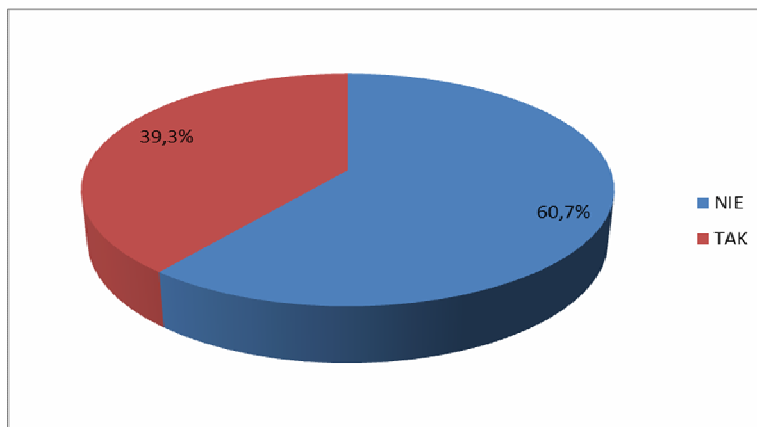
Wykres 9. Znajomość osoby ze swojego otoczenia, która doznaje przemocy fizycznej ze strony członka rodziny

⁷ „Świat problemów Nr 2”, wydawnictwo Fundacja ETOH;

Interesowało nas również, czy respondenci znają osoby, które doświadczają **przemocy psychicznej ze strony najbliższych**. Przeważają badani, którzy nie znają takich osób (60,7%) w porównaniu do respondentów, którzy znają osoby doświadczające przemocy (39,3%). Wystąpiły różnice między płciami – 44,9% badanych kobiet oraz 32,8% badanych mężczyzn zna takie rodziny.

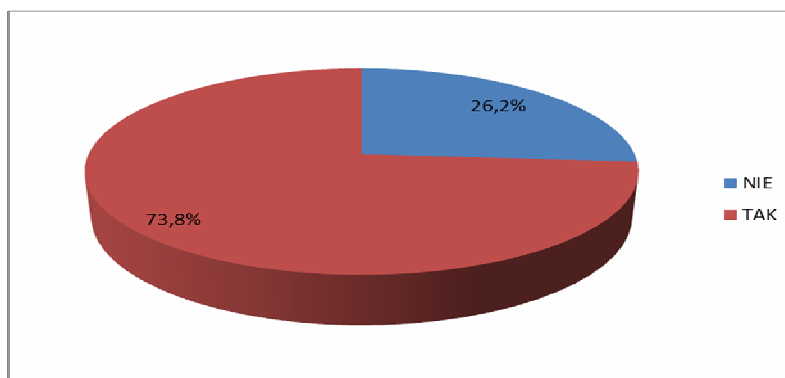
Wykres 10. Znajomość osoby ze swojego otoczenia, doświadczającej przemocy psychicznej ze strony członka rodziny

Skala zjawiska przemocy zdaje się być poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że istnieją osoby, które doświadczają przemocy, natomiast nikt o tym nie wie. Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, jak widać obecnym również w gminie Sicienko.

W związku z powyższym zbadaliśmy, czy respondenci wiedzą, gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli mają wiadomość o osobie, która jest ofiarą przemocy. 73,8% badanych posiada taką wiedzę, pozostałe 26,2% należałoby poddać edukacji w tej kwestii. 71,6% badanych mężczyzn oraz 75,6% badanych kobiet przyznało, że posiadają taką wiedzę.

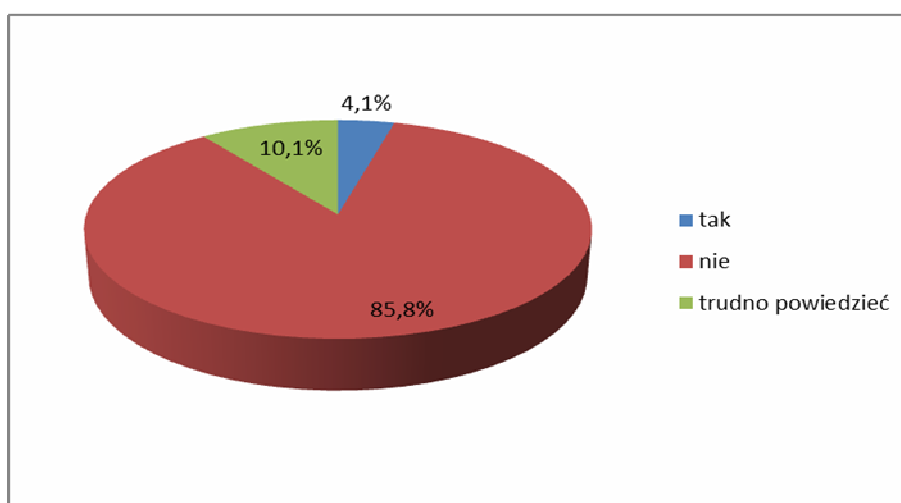
Wykres 11. Znajomość instytucji, do których należy się udać, by pomóc ofiarom przemocy

Rysuje się obraz społeczności bardzo dobrze poinformowanej. Warto ponadto dodać, iż do sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego nie wystarczy sama wiedza, lecz również działanie. Deklaracja o znajomości osób i instytucji nie jest równoznaczna z podjęciem działania na rzecz ofiary przemocy.

Interesowała nas również postawa badanych względem przemocy. Zapytaliśmy, czy istnieją jakieś specjalne okoliczności, warunki, które mogłyby usprawiedliwiać stosowanie przemocy.

Wykres 12. Czy istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

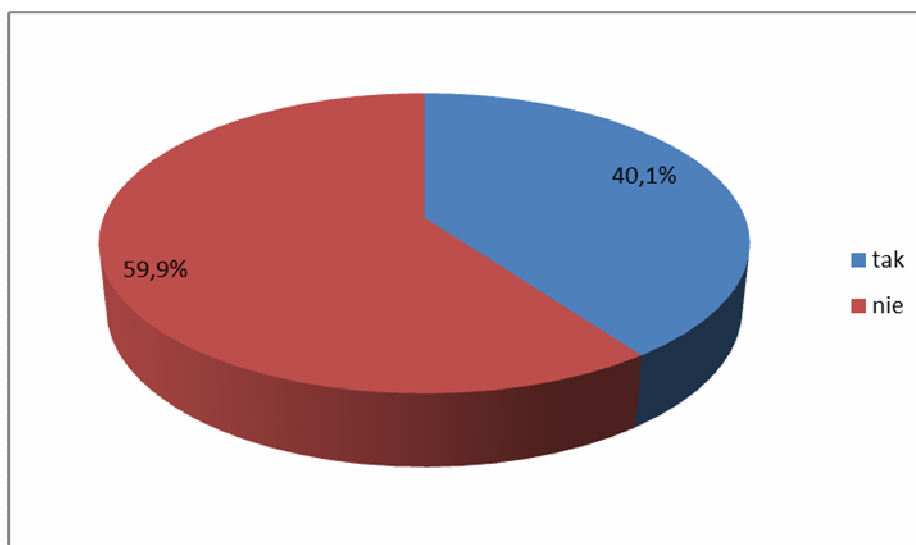
Następnie zbadaliśmy postawę mieszkańców co do stosowania kar fizycznych i przemocy względem dzieci. Stosowanie kar fizycznych względem dzieci jest tematem dość kontrowersyjnym. Dnia 1 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która przewiduje całkowity zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci⁸. Badając postawy mieszkańców gminy Sicienko względem tego tematu, poprosiliśmy ich o zaopiniowanie stwierdzenia, jako zgodnego lub niezgodnego z ich przeświadczeniem.

Tabela 7. Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

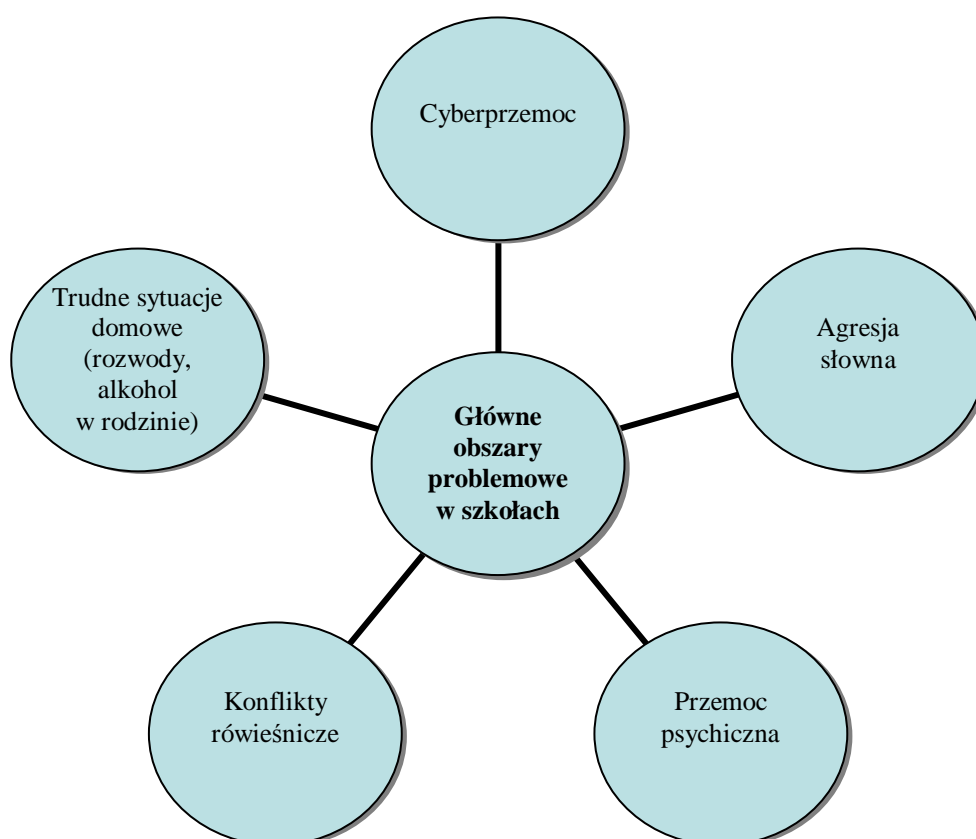
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Tak	14,1%	14,7%	14,4%
Nie	85,9%	85,3%	85,6%

⁸ Dz. U. Nr 125, poz. 842

Wykres 13. Znajomość dzieci w swoim otoczeniu, które są bite przez rodziców/opiekunów

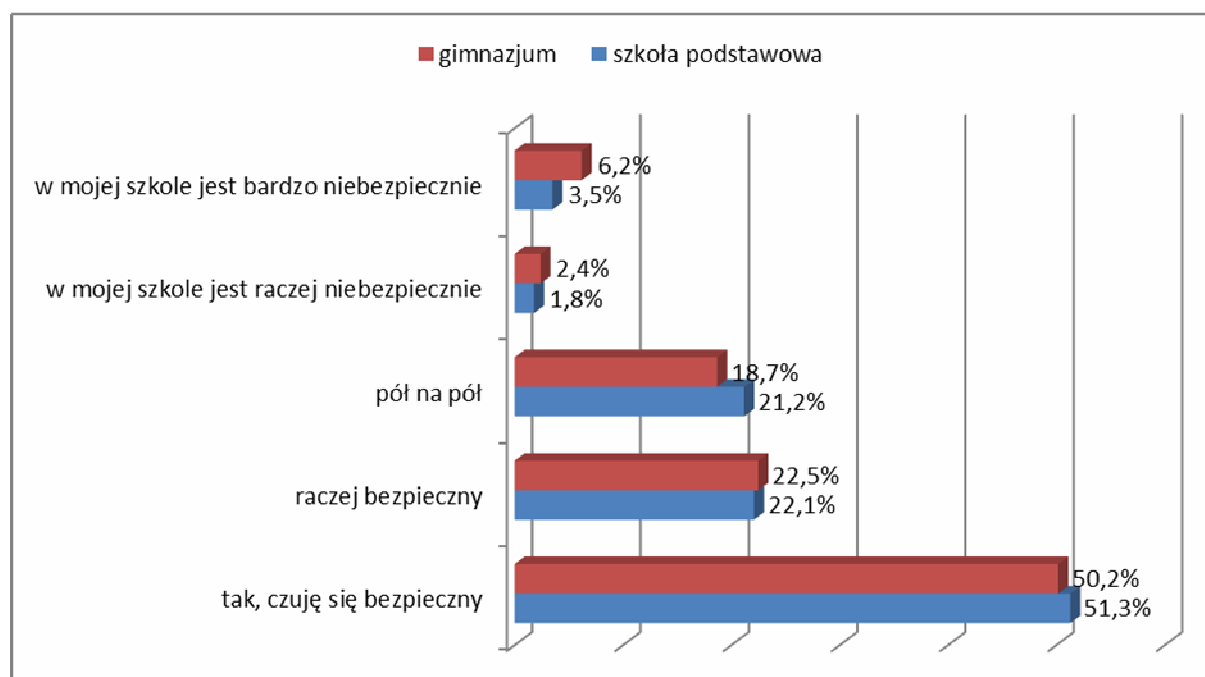
Rysunek 2. Główne obszary problemowe występujące w szkołach gminy Sicienka⁹

⁹ Opracowano na podstawie informacji otrzymanych od dyrektorów szkół

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej powszechnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Poziom agresywności dorastającej młodzieży wzrasta, liczne są również akty przemocy dokonywane przez dzieci i młodzież wobec ich rówieśników. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych i gimnazjach w gminie Sicienko pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym, a także przeanalizować postawy wychowawcze rodziców wobec własnych dzieci. Jeżeli chodzi o poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły, bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w szkole czuje się 73,4% uczniów szkół podstawowych oraz 72,7% gimnazjalistów. Raczej niebezpiecznie lub bardzo niebezpiecznie czuje się w szkole 5,3% uczniów szkół podstawowych oraz 8,6% gimnazjalistów. Większość badanych uczniów w gminie Sicienko wydaje się czuć bezpiecznie w środowisku szkolnym.

Wykres 14. Czy czujesz się w swojej szkole bezpieczny?

W tym miejscu można przejść do bezpośrednich pytań o akty agresji i przemocy, z jakimi spotykali się młodzi ludzie na terenie szkoły i poza jej obszarem. W dzisiejszych czasach rosnąca agresja w środowisku dzieci i młodzieży staje się problemem narastającym i wymagającym podjęcia aktywnych działań, umożliwiających zwiększenie bezpieczeństwa młodych ludzi.

Tabela 8. Częstość obserwowania zjawisk przemocy na terenie szkoły.

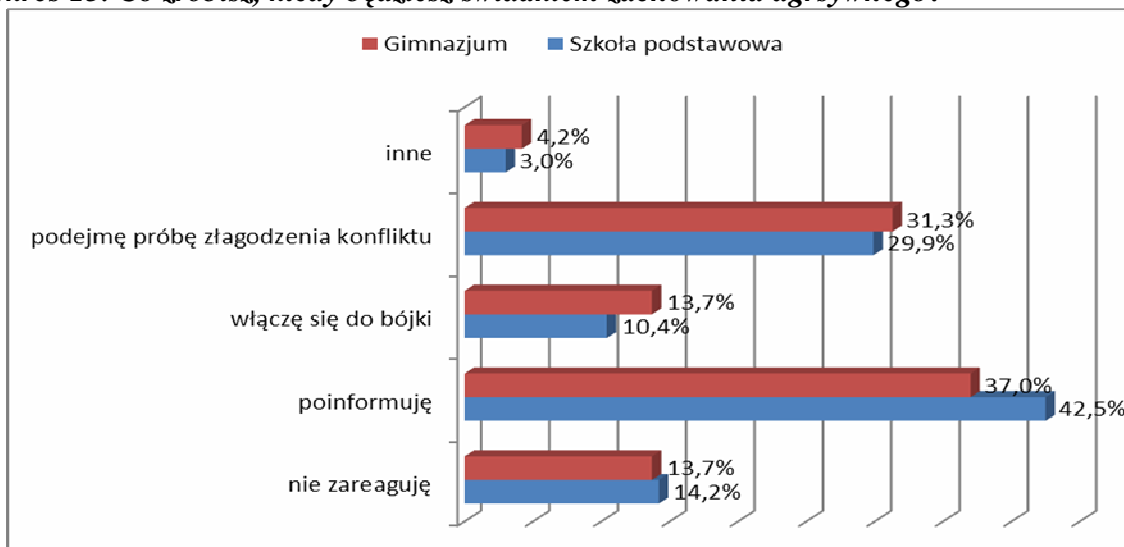
	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
Bardzo często	6,4%	13,8%
Często, kilka razy w tygodniu	10,1%	12,9%
Kilka razy w miesiącu	22%	21,9%
Rzadko	41,3%	41%
Nie obserwuję wcale	20,2%	10,5%

W przypadku pytania o częstotliwość obserwowania zjawisk przemocy na terenie szkoły, na bardzo częsty i częsty kontakt z takimi sytuacjami wskazało 16,5% uczniów szkół podstawowych oraz 26,7% gimnazjalistów. Rezultaty te wskazują, że przemoc jest zjawiskiem rozpowszechnionym w gminie Sicienko. Jednocześnie warto dodać, że 13,3% uczniów szkół podstawowych oraz 14,3% gimnazjalistów deklaruje, że są w szkole uczniowie, których się boją.

Do znajomości osoby z otoczenia, która doświadcza przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego, przyznaje się 21,2% uczniów szkół podstawowych oraz 34,3% gimnazjalistów. Skala zjawiska wydaje się umiarkowanie poważna. W związku z tym oceniliśmy, czy badani uczniowie wiedzą, jak należy postąpić wobec osoby, która doświadcza przemocy oraz gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli są świadkami przemocy. Zdecydowana większość badanych (79,8% uczniów szkół podstawowych, 77,1% gimnazjalistów) posiada taką wiedzę, pozostałych uczniów należałoby poddać edukacji w tej kwestii.

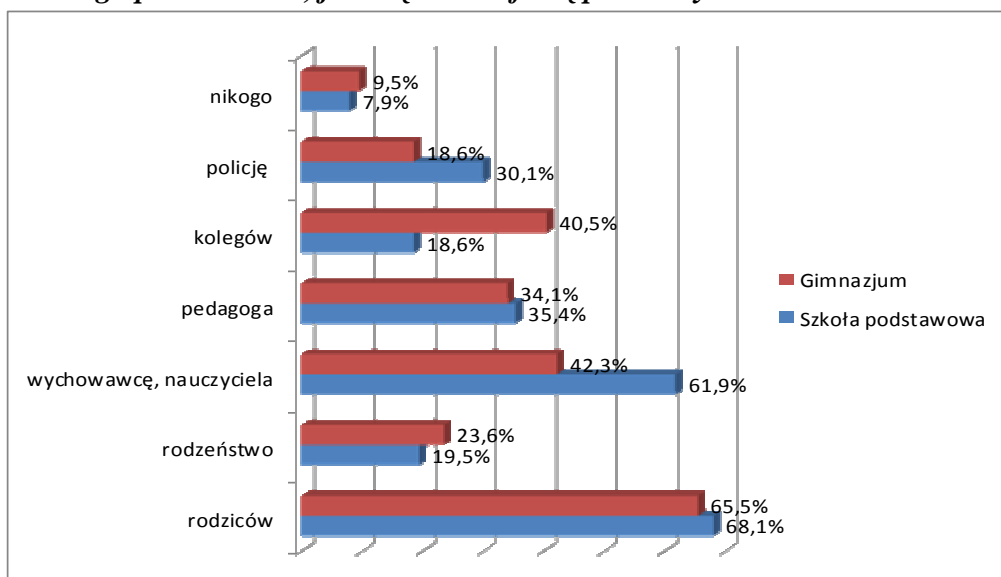
Postawy uczniów wobec zachowań przemocowych można zanalizować na podstawie reakcji, jaką przyjęliby w sytuacji bycia świadkiem przemocy. **14,2% uczniów szkół podstawowych oraz 13,7% gimnazjalistów deklaruje, że nie zareagowałoby na akt przemocy dokonywany w ich obecności.** Trudno stwierdzić jednak, czy taka postawa wynikałaby z lęku czy też z obojętności wobec zjawiska agresji. Pozytywna informacja wiąże się ze znaczącą ilością uczniów deklarującą poinformowanie innej osoby oraz podjęcie próby złagodzenia konfliktu. Stosunkowo niewielki odsetek uczniów szkoły podstawowej (10,4%) oraz wyższy odsetek gimnazjalistów (13,7%) deklarował włączenie się do bójki.

Wykres 15. Co zrobisz, kiedy będziesz świadkiem zachowania agresywnego?

Zapytaliśmy również młode osoby, kogo powiadomią, jeżeli będą świadkami lub ofiarami przemocy. Istniała możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Badani uczniowie bardzo często wskazywali na rodziców (68,1% uczniów szkół podstawowych, 65,5% gimnazjalistów). Obie grupy wskazywały często wychowawcę, nauczyciela (61,9% uczniów szkół podstawowych, 42,3% gimnazjalistów). Mniejszy odsetek badanych uczniów wskazał pedagoga. Wraz z wiekiem badani uczniowie częściej wskazywali na kolegów (18,6% uczniów szkół podstawowych i 40,5% gimnazjalistów). Policję wskazało 30,1% uczniów szkół podstawowych oraz 18,6% gimnazjalistów. Warto zaznaczyć, że wśród badanych uczniów były też osoby, które nie powiadomiłyby nikogo o przemocy odpowiedziało 7,9% uczniów szkół podstawowych oraz 9,5% gimnazjalistów.

Wykres 16. Kogo powiadomisz, jeśli będziesz ofiarą przemocy?

Badania koncentrowały się również na relacjach młodych ludzi z rodzicami i postawach wychowawczych rodziców wobec własnych dzieci. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych (86,2%) oraz gimnazjalistów (83,1%) oceniło swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre lub raczej dobre, odsetek ten jest nieco wyższy wśród starszych uczniów. Zaledwie 1,8% uczniów szkoły podstawowej oceniło swoje relacje z rodzicami jako raczej złe lub bardzo złe. W grupie gimnazjalistów, 2,9% uczniów odpowiedziało, że ich relacje z rodzicami są raczej złe lub bardzo złe. Dzięki utrzymywaniu dobrych relacji dzieci z rodzicami, dom rodzinny staje się bezpiecznym miejscem dla młodej osoby.

Tabela 9. Jakość relacji uczniów z rodzicami

	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
Bardzo dobre	64,2%	58,5%
Raczej dobre	22%	24,6%
Raz dobre, a raz złe	11,9%	14%
Raczej złe	-	2,4%
Bardzo złe	1,8%	0,5%

PICIE ALKOHOLU PRZEZ MŁODZIEŻ W GIMNAZJUM¹⁰

Ile miałeś /miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy w życiu spróbować alkoholu?

Odnosząc się do ogólnopolskich badań wśród gimnazjalistów można stwierdzić, że tylko 37 % chłopców, podobnie jak dziewcząt (38%) zadeklarowało całkowitą abstynencję od alkoholu. Można zatem przyjąć, że zjawisko spożywania alkoholu w środowisku gimnazjalistów jest zjawiskiem dość powszechnym. Poza tym chłopcy częściej niż dziewczęta sięgnęli po alkohol jeszcze w okresie szkoły podstawowej.

20 % gimnazjalistów (chłopcy) z terenu gminy Sicienko swój pierwszy alkohol spożywało w wieku 11 lat, natomiast 17 % dziewcząt swój pierwszy alkohol spożywało w wieku 12-13 lat. Spośród przebadanych gimnazjalistów 50 % chłopców i 49 % dziewcząt jeszcze nigdy nie próbowało alkoholu.

Na pytanie ***jak zdobyłeś/zdobyłaś swój pierwszy alkohol?*** 20 % chłopców i 50 % dziewcząt pierwszym alkoholem zostali poczęstowani przez rodziców, 10 % chłopców i 0 %

¹⁰ Źródło: Raport z ogólnopolskiego badania ankietowego *Młodzi i Substancje psychoaktywne*, 2014r.

dziewcząt poczęstowanych zostało przez kolegów koleżanki, a 10 % chłopców i 0 % dziewcząt poczęstowanych zostało przez innych dorosłych.

Czy piłeś/piłaś alkohol ciągu 30 dni

10 % chłopców i 8 % dziewcząt piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni. Uczniowie gimnazjum, którzy przyznali się do spożywania alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem spożywało najczęściej piwo, nieco rzadziej wino.

Na pytania

Czy kiedykolwiek zdarzyło ci się upić(zataczać, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń)

Czy zdarzyło Ci się upić w ciągu ostatniego roku?

Czy zdarzyło Ci się upić w ciągu ostatnich 30 dni?

wszyscy uczniowie (dziewczęta, chłopcy) odpowiedzieli „nie”.

Gimnazjalistom postawiono trzy pytania, w którym mieli przedstawić opinię na temat trudności w zakupie piwa lub cydru, wina i wódki. Gdyby połączyć kategorie odpowiedzi bez względu na stopień ich szczegółowości, to można powiedzieć, że ponad połowa badanych nie miałaby trudności z zakupem piwa lub cydru oraz wina (chłopcy odpowiednio – 58%, 54%; dziewczęta odpowiednio – 57%, 54%). Problem pojawiłby się dopiero przy zakupie wódki, której zakup niemożliwy byłby dla 30% chłopców i 31% dziewcząt i bardzo trudny dla 23% chłopców i 24% dziewcząt. Można stwierdzić, że badani gimnazjaliści częściej są przekonani, że nie kupią wódki, niż pozostałych trunków. Nie bez znaczenia pozostaje jednak fakt dosyć wysokiego odsetka przekonanych o udanej próbie zakupu jakiegokolwiek alkoholu.

W odniesieniu do uczniów gimnazjum z gminy Sicienko należy stwierdzić, że dla 0% chłopców i 8% dziewcząt zakupienie piwa byłoby niemożliwe, dla 20% chłopców i 50% dziewcząt zakupienie piwa byłoby bardzo trudne, dla 60% chłopców i 42% dziewcząt łatwe, a 20% chłopców i 0% dziewcząt z zakupieniem piwa nie miałyby żadnych problemów. W opinii badanych 0% chłopców i 17% dziewcząt napotkałoby niemożliwe do przeskoczenia problemy z zakupem wina, 20% chłopców i 50% dziewcząt napotkałoby bardzo duże problemy z zakupem wina, jednak dla 50% chłopców i 33% dziewcząt zakup wina byłby łatwy, a dla 30% chłopców i 0% dziewcząt bardzo łatwy. Zakup wódki wydaje się być niemożliwy dla 10% chłopców i 25% dziewcząt, bardzo trudny dla 30% chłopców i 50% dziewcząt, łatwy dla 30% chłopców i 25% dziewcząt oraz bardzo łatwy dla 30% chłopców i 0% dziewcząt.

3. ZASOBY SŁUŻĄCE PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ

3.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienka

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku,
- Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Sicienku oferuje mieszkańcom pomoc:
 - *psychologiczną*
 - *prawną*
 - *osobom uzależnionym od alkoholu*
 - *współuzależnionym*
 - *doświadczającym przemocy domowej*
 - *lekarza psychiatrii.*
- Służba Zdrowia:
 - NZOZ „GEMED” Ewa Zamiatąła-Grzelak w Sicienku,
 - NZOZ „KAMED” Maciej Kamiński w Kruszynie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku, w którego skład wchodzi: Izba Tradycji Kulturalnej – Galeria Sztuki w Sicienku, Wiejski Dom Kultury w Kruszynie, Wiejski Dom Kultury w Strzelewie oraz Świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrówka Nowa, Gliszcz, Łukowiec, Mochle, Murucin, Nowaczkowo, Osówek, Pawłówek, Samsieczno, Szczutki, Teresin, Trzemiętowo, Trzemiętówko, Wierzchucinek, Wojnowo, Zawada, Zielonczyn.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sicienku z filią w Kruszynie,
- Szkoły Podstawowe w Kruszynie, Samsiecznie, Strzelewie i Trzemiętowie;
- Zespoły Szkół w Sicienku i Wojnowie.

3.2. Zasoby kadrowe

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 4 osoby,
- ✓ Psychoterapeuta uzależnień - 1 osoba,
- ✓ Terapeuta uzależnień - 1 osoba
- ✓ Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 1 osoba,
- ✓ Psycholog szkolny – 1 osoba,
- ✓ Psycholog zatrudniony w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku – 1 osoba,
- ✓ Radca prawny – 1 osoba,

- ✓ Lekarz psychiatra
- ✓ Psycholog pracujący w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku, - 1 osoba,
- ✓ Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 10 osób,
- ✓ Pedagogzy szkolni – 5 osób: ZS Wojnowo, ZS Sicienko; SP Kruszyn, Strzelewo, Samsieczno, Trzemiętowo – razem 2,72 etatu,
- ✓ Absolwenci Studium Socjoterapii posiadający pełne uprawnienia do prowadzenia dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – 9 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych „Spójrz inaczej” i „Unplugged” - Bez wspomagania” – 37 osób,
- ✓ Osoby przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 15 osób;
- ✓ Trenerzy Programu Zastępowania Agresji – 5 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji rekomendowanego programu profilaktycznego „Dziękuję –Nie”- 8 osób

4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA 2015 ROK

Działania podejmowane przez samorząd gminy wynikają z zadań określonych w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, i dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz możliwości finansowych, instytucjonalnych i kadrowych.

4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla mieszkańców Gminy Sicienko uzależnionych od alkoholu.

4.1.1. Kontynuowanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku, którego zadania obejmują:

- ✓ całościowe rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- ✓ informowanie o możliwości pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb, które mogą zaangażować się w profesjonalną systemową pomoc dla osoby uzależnionej, jej rodziny,
- ✓ motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie tych osób do leczenia specjalistycznego,
- ✓ udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- ✓ udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom,

- ✓ rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia oraz udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
- ✓ uruchomienie interwencji, za zgodą osoby doznającej przemocy, w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy domowej,
- ✓ dyżury przy „Telefonie zaufania” (psychoterapeuta, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeuta uzależnień, psycholog i radca prawny).
 - 4.1.1.1. Finansowanie specjalisty – psychoterapeuty,
 - 4.1.1.2. Finansowanie konsultacji terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych,
 - 4.1.1.3. Finansowanie specjalisty w zakresie indywidualnych konsultacji dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu,
 - 4.1.1.4. Finansowanie zatrudnienia psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu w przypadku braku kontynuacji porozumienia z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka,
 - 4.1.1.5. Finansowanie telefonu w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,
 - 4.1.1.6. Zakup materiałów i wyposażenia,
 - 4.1.1.7. Zakup i udostępnienie ulotek o charakterze informacyjnym propagujących działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku,
 - 4.1.1.8. Zakup literatury fachowej na potrzeby specjalistów zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym.
- 4.1.2. Finansowanie kosztów badania przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa osób w przedmiocie uzależnienia na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania się leczeniu przymusowemu,
- 4.1.3. Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
- 4.1.4. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu.

4.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

4.2.1. Kontynuacja działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Zadania Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy:

- ✓ dążenie do zmiany świadomości i postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- ✓ udzielanie porad,

- ✓ *uświadamianie ofierze jej prawa o nietykalności osobistej,*
- ✓ *zmotywowanie poszkodowanej do podjęcia wszelkich działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji życiowej,*
- ✓ *ściśła współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*

4.2.1.1. Finansowanie specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Punkcie Informacyjnym;

4.2.1.2. Finansowanie zatrudnienia radcy prawnego w przypadku braku kontynuacji porozumienia z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka.

4.2.2. Promocja ogólnopolskiego systemu pomocy ofiarom przemocy „Niebieska Linia” poprzez współfinansowanie telefonu zaufania, zgodnie z zawartym porozumieniem.

4.2.3. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych, akcji edukacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy związanych ze zjawiskiem przeciwdziałania przemocy domowej.

4.2.4. Udział w kampanii „POSTAW NA RODZINĘ” promującej wartości rodzinne.

4.2.5. Finansowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy.

4.2.6. Przygotowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy (ulotki, plakaty, informatory).

4.2.7. Organizowanie i finansowanie szkoleń, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.

4.2.8. Systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy poprzez edukację środowiska lokalnego ukierunkowaną na niwelowanie mitów i stereotypów oraz zmianę postaw wobec zjawiska przemocy.

4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

4.3.1. Prowadzenie przez wykwalifikowaną kadrę dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych, w tym zakup materiałów niezbędnych do realizacji zajęć.

- 4.3.2. Realizacja działań konsultacyjno - superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce i młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne.
- 4.3.3. Realizacja we wszystkich szkołach na terenie gminy programów profilaktyczno – wychowawczych.
- 4.3.4. Realizacja zajęć sportowych, organizujących czas dzieci i młodzieży wokół aktywności sportowej dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych z terenu gminy Sicienko.
- 4.3.5. Finansowanie zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz zajęć uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem działających od lat grup i zespołów w dziedzinie kultury.
- 4.3.6. Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów dla dzieci, młodzieży oraz rodziców w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej.
- 4.3.7. Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów skierowanych do rodziców uwzględniających tematy:
Ja jako rodzic, postawy obywatelskie i ich wpływ na proces wychowawczy,
Jak mówić, aby dzieci nas słuchały,
Jak słuchać, aby dzieci do nas mówiły,
Jestem rodzicem i co dalej
- 4.3.8. Zorganizowanie i sfinansowanie dla uczniów oraz rodziców warsztatów na temat zjawiska cyberprzemocy..
- 4.3.9. Organizacja i sfinansowanie letniego obozu socjoterapeutycznego dla dzieci uczestniczących w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych a także dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- 4.3.10. Finansowanie kosztów pracy psychologa szkolnego.
- 4.3.11. Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu.
- 4.3.12. Sporządzenie raportu ewaluacyjnego z realizacji działań profilaktycznych wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 4.3.13. Przeprowadzenie i sfinansowanie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez osoby nieletnie, których celem będzie zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

4.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- 4.4.1. Organizowanie i finansowanie zajęć, mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach tzw. „Szkoły Rodzica”.
- 4.4.2. Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego mających na celu zwiększenie kompetencji w/w osób, w tym diety i koszty dojazdu.

4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 Ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 4.5.1. Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.
- 4.5.2. Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawę bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji. Wójt może w drodze upoważnienia wskazać osobę do reprezentowania gminy przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. W tej roli może wystąpić radca prawny lub adwokat.

5. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SICIENKU

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana przez Wójta Gminy Sicienko. W skład Komisji wchodzi 4 osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie profilaktyki alkoholowej. Działa na podstawie regulaminu pracy GKRPA, w oparciu o harmonogram pracy.

Do właściwości Komisji należy m.in.:

- ✓ opracowanie oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na każdy rok kalendarzowy,
- ✓ opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży lub w miejscu sprzedaży,
- ✓ opiniowanie decyzji o cofaniu zezwoleń w przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym,
- ✓ rozpatrywanie wniosków wpływających do komisji,
- ✓ kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - odbywa się na zasadach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ kontrola placówek handlowych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują miesięczne wynagrodzenie, które w 2015 roku wynosić będzie:

- dla przewodniczącego komisji - 450,00 zł (brutto)
- dla członka komisji - 350,00 zł (brutto)

6. HARMONOGRAM REALIZACJI I FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w *Programie* są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem. Środki na realizację zadań są zabezpieczone w budżecie gminy - dział 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Tabela 10. Preliminarz wydatków na 2015 rok

Preliminarz wydatków na 2015 rok:	
✓ Dotacje celowe przekazane do samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	550,00 zł

✓ Składki na ubezpieczenie społeczne	1 000,00 zł
✓ Składki na Fundusz Pracy	100,00 zł
✓ Wynagrodzenia bezosobowe	61 000,00 zł
✓ Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00 zł
✓ Zakup usług pozostałych	76 000,00 zł
✓ Opłata z tytułu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	600,00 zł
✓ Zakup usług obejmujących wykonanie analiz, ekspertyz i opinii	5 000,00 zł
✓ Podróże służbowe krajowe	200,00 zł
✓ Różne opłaty i składki	1 500,00 zł
Razem planowane wydatki: 155 950,00 zł	

Tab. 11. Harmonogram realizacji zadań

Zadanie	Nazwa zadania	Okres realizacji
4.1.1.	<i>Kontynuowanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku, w tym:</i>	cały rok
4.1.1.1.	<i>Finansowanie specjalisty – psychoterapeuty</i>	cały rok
4.1.1.2.	<i>Finansowanie konsultacji terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych</i>	cały rok
4.1.1.3.	<i>Finansowanie specjalisty w zakresie indywidualnych konsultacji dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu</i>	cały rok
4.1.1.4.	<i>Finansowanie zatrudnienia psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu w przypadku braku kontynuacji porozumienia</i>	cały rok
4.1.1.5.	<i>Finansowanie telefonu w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym</i>	cały rok
4.1.1.6.	<i>Zakup materiałów i wyposażenia</i>	cały rok
4.1.1.7.	<i>Zakup i udostępnienie ulotek o charakterze informacyjnym propagujących działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego</i>	cały rok
4.1.1.8.	<i>Zakup literatury fachowej na potrzeby zatrudnionych specjalistów</i>	cały rok
4.1.2.	<i>Finansowanie kosztów badania osób w przedmiocie uzależnienia przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego</i>	cały rok
4.1.3.	<i>Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych</i>	cały rok
4.1.4.	<i>Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu</i>	cały rok
4.2.1.	<i>Kontynuacja działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:</i>	cały rok
4.2.1.1.	<i>Finansowanie specjalisty w Punkcie Informacyjnym</i>	cały rok

4.2.1.2.	<i>Finansowanie zatrudnienia radcy prawnego w przypadku braku kontynuacji porozumienia</i>	cały rok
4.2.2.	<i>Promocja ogólnopolskiego systemu pomocy ofiarom przemocy „Niebieska Linia” poprzez współfinansowanie telefonu zaufania</i>	cały rok
4.2.3.	<i>Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych, akcji edukacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy na temat przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej</i>	cały rok
4.2.4.	<i>Udział w kampanii „Postaw na rodzinę”</i>	II lub III kwartał
4.2.5	<i>Finansowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej</i>	cały rok
4.2.6.	<i>Przygotowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy (ulotki, plakaty, informatory).</i>	cały rok
4.2.7	<i>Organizowanie szkoleń, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem.</i>	II lub III kwartał
4.2.8	<i>Systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy poprzez edukację środowiska lokalnego ukierunkowaną na niwelowanie mitów i stereotypów oraz zmianę postaw wobec zjawiska przemocy.</i>	cały rok
4.3.1.	<i>Prowadzenie przez wykwalifikowaną kadrę dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych, w tym zakup materiałów niezbędnych do realizacji zajęć</i>	I-V, IX-XII
4.3.2.	<i>Realizacja działań konsultacyjno - superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce i młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne</i>	cały rok
4.3.3.	<i>Realizacja we wszystkich szkołach na terenie gminy programów profilaktyczno – wychowawczych</i>	I-V IX-XII
4.3.4.	<i>Realizacja zajęć sportowych, organizujących czas dzieci i młodzieży wokół aktywności sportowej</i>	I-V IX-XII
4.3.5.	<i>Finansowanie zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz zajęć uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem działających od lat grup i zespołów w dziedzinie kultury</i>	I-V IX-XII
4.3.6.	<i>Organizowanie warsztatów dla dzieci, młodzieży oraz rodziców w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej</i>	IV kwartał
4.3.7	<i>Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów skierowanych do rodziców uwzględniających tematy: Ja jako rodzic, postawy obywatelskie i ich wpływ na proces wychowawczy. Jak mówić, aby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, aby dzieci do nas mówiły. Jestem rodzicem i co dalej.</i>	IV kwartał
4.3.8	<i>Zorganizowanie dla uczniów oraz rodziców warsztatów na temat zjawiska cyberprzemocy</i>	I lub II kwartał
4.3.9	<i>Realizacja programu edukacyjnego III Elementarz</i>	Cały rok

4.3.10.	<i>Organizacja i sfinansowanie letniego obozu socjoterapeutycznego dla dzieci uczestniczących w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych a także dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych</i>	VII/VIII
4.3.11.	<i>Finansowanie kosztów pracy psychologa szkolnego</i>	I-VI IX-XII
4.3.12.	<i>Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu</i>	cały rok
4.3.13.	<i>Sporządzenie raportu ewaluacyjnego z realizacji działań profilaktycznych wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</i>	X
4.3.14.	<i>Prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież, których celem będzie zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież</i>	IV kwartał
4.4.1.	<i>Organizowanie i finansowanie zajęć, mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach tzw. „Szkoły Rodzica”</i>	cały rok
4.4.2.	<i>Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego mających na celu zwiększenie kompetencji w/w osób, w tym diety i koszty dojazdu</i>	cały rok
4.5.1.	<i>Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla wszystkich podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości ze szczególnym zwróceniem uwagi na sprzedaż napojów alkoholowych osobom nieletnim</i>	grudzień
4.5.2.	<i>Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży.</i>	III kw.
5.	<i>Wynagrodzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	cały rok